

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:
Πατρική δικαιοσύνη

Τίτλος:
«Δικαιοσύνη ... μέχρι θανάτου»

Συγγραφή: ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ

Εφαρμογή: ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Δικαιοσύνη ... μέχρι θανάτου

Εφαρμογή σεναρίου

Καλλιόπη Λαζαρίδου

Δημιουργία σεναρίου

Καλλιόπη Λαζαρίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 12-3-2014 έως 31-3-2014.

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Κάτω Ποροΐων

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ενότητα 1^η: Πατρική δικαιοσύνη [Αιλανός, «Ποικίλη Ιστορία» 1.34 (διασκευή)].

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

—

Χρονική διάρκεια

9 διδακτικές ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εντός σχολείου: αίθουσα με εξοπλισμό προβολής, εργαστήριο πληροφορικής

II. Εικονικός χώρος: διαδίκτυο, ηλεκτρονική τάξη εκπαιδευτικής πλατφόρμας Edmodo

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Ως βασικότερη προϋπόθεση για την υλοποίηση του σεναρίου θεωρείται η εξοικείωση του εκπαιδευτικού και των μαθητών με ομαδοσυνεργατικές διαδικασίες και πρακτικές κοινωνικής δικτύωσης, με πλοήγηση στο διαδίκτυο και κριτική προσέγγιση ψηφιακών πόρων. Παράλληλα, απαιτείται γνώση λογισμικών δημιουργίας εννοιολογικών χαρτών, παρουσίασης και συνεργατικών αρχείων κειμένου (έγγραφα Google). Τέλος, εξοικείωση των μαθητών με το κειμενικό είδος της επίσημης επιστολής. Να επισημανθεί πως η συγκεκριμένη ενότητα διδάσκεται με την έναρξη του σχολικού έτους και για τον λόγο αυτό κρίνεται σκόπιμο να δημιουργηθούν ομάδες μαθητών από τις πρώτες ώρες συνάντησης του διδάσκοντος με τους μαθητές. Εάν ο εκπαιδευτικός δε γνωρίζει τους μαθητές από την προηγούμενη χρονιά, καλό θα ήταν να επιτρέψει στα παιδιά να αποφασίσουν, θέτοντας ως προϋπόθεση να υπάρχει σε κάθε ομάδα τουλάχιστον ένα άτομο που γνωρίζει με επάρκεια βασική χρήση του υπολογιστή. Στην πορεία των εργασιών ο διδάσκων μπορεί να παρέμβει στη σύσταση των ομάδων, αν το κρίνει αναγκαίο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Καλλιόπη Λαζαρίδου, «Δικαιοσύνη ... μέχρι θανάτου», Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Β΄ Γυμνασίου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

-

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το παρόν σενάριο διδασκαλίας επιχειρεί να εξοικειώσει τους μαθητές με ένα γραμματειακό είδος ιδιαίτερα δημοφιλές στην ύστερη αρχαιότητα και παράλληλα να αναδείξει τη δυνατότητα πολλαπλής προσέγγισης ενός κειμένου ως συνισταμένης πολλών παραγόντων. Οι μαθητές συνεργαζόμενοι σε ομάδες αναζητούν ποικιλία ψηφιακών πόρων, αξιοποιούν δημιουργικά το περιεχόμενό τους και κομίζουν τις γνώσεις που απέκτησαν σε προηγούμενες φάσεις του σεναρίου, ώστε μέσα από πολυτροπικά κείμενα να παρουσιάσουν τα βασικά χαρακτηριστικά ενός απανθίσματος ανεκδοτολογικών ιστοριών λαϊκής φιλοσοφίας και να διατυπώσουν αξιολογικές κρίσεις ηθικού περιεχομένου.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Κάθε κείμενο επιδέχεται πολλαπλές αναγνώσεις, καθώς σε μεγάλο βαθμό αυτές εξαρτώνται και από τις ηθικές και αισθητικές αξίες του αναγνώστη. Ειδικότερα τα κείμενα του μακρινού παρελθόντος, καθώς αποτελούν παράγωγα ενός άλλου πολιτισμού, ενδέχεται στη σημερινή εποχή να αποτιμώνται με διαφορετικά κριτήρια. Άλλωστε, όπως επισημαίνει ο Τοντόροφ (1989, σ. 77), «η ιστορία της λογοτεχνίας γνωρίζει πλήθος παραδείγματα ανατροπής των αξιών, που μας κάνει να εκτιμάμε τους «κακούς» και να ψέγουμε τους «καλούς» μιας μυθοπλασίας αρκετά απομακρυσμένης από μας». Ιστορίες όπως το απόσπασμα από την «Ποικίλη Ιστορία» του Αιλιανού Κλαύδιου στην εποχή τους και στην ύστερη αρχαιότητα ήταν ιδιαίτερα αγαπητά για το ηθικοδιδασκτικό τους επιμύθιο (Παπαγιαννόπουλου, 1932), ωστόσο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

στη σύγχρονη εποχή από την πρώτη ανάγνωση ερεθίζουν χορδές ευαίσθητες σε θέματα προάσπισης των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στον 21ο αιώνα η ευαισθητοποίηση για τα μεγάλα κοινωνικά ζητήματα ως προϋπόθεση για ενεργό δράση, σε συνδυασμό με την κριτική αναζήτηση και τη δημιουργική αξιοποίηση της γνώσης από την οπτική του *κοινωνικού πολυγραμματισμού*, αποτελεί βασικό στόχο του εκπαιδευτικού συστήματος (Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών Δημοτικού και Γυμνασίου, 2003 Α.Π.Σ. - [ΔΕΠΠΣ 2003](#)). Η συγκεκριμένη ιστορία, λοιπόν, προσεγγίζεται με δύο αναγνώσεις: ως πνευματικό δημιούργημα μιας εποχής με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ως μελέτη περίπτωσης στο πλαίσιο άσκησης ενεργών πολιτών. Το κείμενο αξιοποιείται στην ολότητά του, ως σύνολο γλωσσικών επιλογών, δομής και περιεχομένου (Μαρωνίτης, 2010).

Η πρώτη παιδαγωγική αρχή σχεδιασμού της συγκεκριμένης ομαδοσυνεργατικής μαθησιακής διαδικασίας αντλεί από το θεωρητικό πεδίο του *κοινωνικού εποικοδομισμού*, καθώς αντιμετωπίζει τη μάθηση ως προϊόν αλληλεπίδρασης σε συγκεκριμένες επικοινωνιακές περιστάσεις και μέσα από την υλοποίηση κοινών δραστηριοτήτων (Foulin & Mouchon, 2001). Ειδικότερα, σύμφωνα με το Vygotsky (2008) και στο πλαίσιο της *ζώνης επικείμενης ανάπτυξης* κάθε μαθητής μπορεί να οδηγηθεί σε ένα γνωστικό επίπεδο ανώτερο από αυτό που ήδη κατέχει χάρη στην αλληλεπίδραση με τον διδάσκοντα αλλά και τους συμμαθητές του. Επιπλέον, το παιδαγωγικό υπόβαθρο βασίζεται στις αρχές της μάθησης μέσω *Σχεδιασμού* (Kalantzis & Cope, 2008), καθώς οι εργασίες ωθούν τους μαθητές στον μετασχηματισμό και την αναπλαισίωση των νοημάτων και της γνώσης, ενώ παράλληλα επιδιώκουν την εξοικείωση με πολυτροπικά περιβάλλοντα. Τέλος, η τρίτη αρχή που διέπει το συγκεκριμένο σχέδιο μαθήματος αφορά στην ανάδειξη των υπάρχουσών ταυτοτήτων και ταυτόχρονα στην καλλιέργεια νέων ταυτοτήτων τόσο για τους μαθητές όσο και για τους διδάσκοντες (Κουτσογιάννης, 2002).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να προσεγγίσουν το κείμενο ως προϊόν μιας συγκεκριμένης εποχής και να αντιληφθούν την υποκειμενικότητα και τη ρευστότητα των κοινωνικών αξιών και προτύπων.
- Να προβληματιστούν για τον ρόλο των γονέων και τη συμβολή της τιμωρίας στη διαμόρφωση των νέων.
- Να ενημερωθούν για την ύπαρξη φορέων προάσπισης των δικαιωμάτων του παιδιού.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές/μαθήτριες:

- Να έρθουν σε επαφή με το ζήτημα της ηγεμονίας των γλωσσών στο πλαίσιο μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας..
- Να συνδέσουν την επεξεργασία των συντακτικών δομών του κειμένου με τη νοηματική του απόδοση..
- Να γνωρίσουν το γραμματειακό είδος των ανεκδοτολογικών ιστοριών και να εντοπίσουν τα βασικά του χαρακτηριστικά..
- Να ερμηνεύσουν πολυτροπικά μηνύματα και να εκφραστούν με παρόμοιο τρόπο..

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές/μαθήτριες:

- Να ασκηθούν στην οργάνωση της σκέψης τους και να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα και την κριτική τους αντίληψη.
- Να καλλιεργήσουν δεξιότητες επικοινωνίας που οδηγούν σε αποφάσεις και συμφωνίες

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να εκφράσουν και να διαπραγματευτούν τις ιδέες τους, καλλιεργώντας την επιχειρηματολογία τους
- Να δομήσουν ορθό, σαφή και περιεκτικό λόγο, που ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένες περιστάσεις
- Να προσεγγίσουν τις Νέες Τεχνολογίες ως μαθησιακό περιβάλλον με διευρυμένες δυνατότητες
- Να εξοικειωθούν με το πρότυπο του ενεργού πολίτη που γνωρίζει τα δικαιώματά του και δραστηριοποιείται για την καθολική ισχύ πανανθρώπινων αξιών.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές ασκούνται στη συλλογή, επιλογή, απόρριψη και αποδοχή πληροφοριών και στη μετουσίωσή τους σε εμπειριστατωμένη γνώση. Έρχονται αντιμέτωποι με συνθήκες που υπαγορεύουν την ενσυναίσθηση και την υιοθέτηση ρόλων. Επιλέγουν εργαλεία ομαδικής έκφρασης και εξοικειώνονται με τη χρήση περιβάλλοντος εικονικής τάξης. Επιπλέον, εμπλέκονται σε διαδικασίες σταδιακής αυτονόμησης από την αυστηρά καθοδηγούμενη εκτέλεση εργασιών, ενώ παράλληλα επιδιώκεται να αναπτύξουν αίσθημα προσωπικής ευθύνης για την ολοκλήρωση της ομαδικής εργασίας και την ποιότητα του έργου.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η παραβατική συμπεριφορά ενός νέου και η αντιμετώπισή της από τους γονείς είναι ένα θέμα που πυροδοτεί συζητήσεις μεταξύ των εφήβων. Το ίδιο το κείμενο, λοιπόν, του σχολικού εγχειριδίου παρέχει την πρώτη ύλη που θα κεντρίσει το ενδιαφέρον των μαθητών και θα τους οδηγήσει στη γνωριμία με μια άλλη εποχή, η οποία τους είναι ελάχιστα γνωστή, αλλά και σε μια εναλλακτική ανάγνωση που ταιριάζει περισσότερο με τις αξίες της σύγχρονης εποχής.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το συγκεκριμένο σενάριο καλύπτει τη διδασκαλία του κειμένου «[Πατρική δικαιοσύνη](#)», όπως αυτό περιλαμβάνεται στην 1η Ενότητα του σχολικού εγχειριδίου για την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου. Παράλληλα, ενσωματώνει δραστηριότητες επανάληψης των βασικών εννοιών σύνταξης, που διδάχθηκαν οι μαθητές στην προηγούμενη τάξη, κι έτσι ανταποκρίνεται και σε ένα μέρος της ύλης που περιέχει η υποενότητα Γ. Οι διδακτικοί στόχοι του σεναρίου, τέλος, συμβαδίζουν στο μεγαλύτερο μέρος τους με τους στόχους που αποτυπώνονται στο [Βιβλίο του Εκπαιδευτικού](#) (σελ. 20)

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η συμβολή των ΤΠΕ στο σχέδιο διδασκαλίας ανιχνεύεται πολλαπλώς: το διαδίκτυο παρέχει το σύνολο των πόρων που αξιοποιούν οι μαθητές, λειτουργεί ως αποθετήριο των εργασιών τους, ενώ τα λογισμικά δημιουργούν τις προϋποθέσεις για ποικιλία στους τρόπους έκφρασης. Έτσι, οι μαθητές ασκούνται στη διαδικτυακή πλοήγηση, στην κριτική προσέγγιση της πληροφορίας και στην πολυτροπική αναπλαισίωση της γνώσης. Επιπλέον, το διαδίκτυο επιτρέπει στους μαθητές να συντάσσουν από κοινού τα κείμενά τους και να εργάζονται ομαδικά ακόμη και μετά τη λήξη του σχολικού ωραρίου σε εκπαιδευτικό περιβάλλον ελεγχόμενης πρόσβασης, δεχόμενοι τη συνεχή βοήθεια και καθοδήγηση του διδάσκοντος. Από την άποψη αυτή η χρήση των Νέων Τεχνολογιών δεν εμπλουτίζει απλώς την καθημερινότητα της σχολικής πράξης, αλλά καταργεί τα στεγανά του χώρου και του χρόνου της μαθησιακής διαδικασίας (Ράπτης & Ράπτη, 2004).

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου:

Ενότητα 1 – [Πατρική Δικαιοσύνη](#)

[Βιβλίο του Εκπαιδευτικού](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου:

Ενότητα 16 - [Το θλιβερό τέλος ενός τυράννου.](#)

Έκφραση - Έκθεση Γ΄ Λυκείου:

Beccaria C. 2009. *Περί εγκλημάτων και ποινών*: [Αποσπάσματα προλόγου](#). Μτφρ. Χ. Ακριβοπούλου & Α. Σίμογλου, επιμ. σειράς Μ. Σπουρδαλάκης, πρόλογος: Άρης Στυλιανού. Αθήνα: Σαββάλας. Από το ψηφιακό σχολικό βιβλίο της Έκφρασης – Έκθεσης Γ΄ Λυκείου, Κεφάλαιο Δ. «Η Πειθώ στον επιστημονικό λόγο», [Θανατική ποινή](#), 2^η Δραστηριότητα από το Πρόσθετο ψηφιακό υλικό στο πλαίσιο του ψηφιακού εμπλουτισμού σχολικών βιβλίων από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας: «Πρόλογος στην ελληνική έκδοση του βιβλίου του Τσέζαρε Μπεκαρία *Περί εγκλημάτων και ποινών*».

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

[5. Ελληνορωμαϊκή εποχή \(31 π.Χ.-330 μ.Χ.\)](#). Στο Κακριδής, Φ. Ι. 2005. «Αρχαία Ελληνική Γραμματολογία». *Αρχαιογνωσία και Αρχαιολογία στη Μέση Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: ΚΕΕ / ΙΝΣ (Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη) [Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας].

Ξενοφών, [«Κύρου Παιδεία» 1.2.3 – 1.2.8](#). Στο *Xenophontis opera omnia* I–V. 2^η 1900–21 [ανατ. 1961-1971]. Ed. E. C. Marchant. Oxford: Clarendon Press [Πύλη για την Ελληνική γλώσσα – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας].

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Βίντεο

Καπάττου, Α, [Τιμωρία: Πότε είναι υπερβολική](#); [Ιστοσελίδα της ψυχολόγου - παιδοψυχολόγου Αλέξανδρας Καπάττου, Youtubegallery]

Ιστοσελίδες

[Ανέμη](#) Κλαύδιος Αιλιανός [Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Νεοελληνικών Σπουδών - Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κρήτης]

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Βικιπαίδεια: [Κλαύδιος Αιλιανός](#) [Ελεύθερη διαδικτυακή
Εγκυκλοπαίδεια]

[Δίκτυο για την πρόληψη και καταπολέμηση της σωματικής τιμωρίας
στα παιδιά](#)

[Ενωμένοι για τα ανθρώπινα δικαιώματα](#) (Uhr) [Ιστοχώρος του Διεθνή
οργανισμού για την εφαρμογή της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων
Δικαιωμάτων].

Καργάκος, Σ., [Η έννοια της ποινής: Σωφρονισμός -παραδειγματισμός - θανατική
«ποινή»](#) [Ιστοσελίδα του ιστορικού - συγγραφέα Σαράντου Ι. Καργάκου]

[Μέγα Λεξικό της Ελληνικής Γλώσσας](#) των Liddell, H.- Scott, R. 1901-1904 [1897].
τ. I - IV. Μτφρ. Ξ. Μόσχος - Μ. Κωνσταντινίδης. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.

[πηγή: Πανεπιστήμιο Αιγαίου – Τμήμα Μαθηματικών: Εργαστήριο Υπολογιστικών
Μαθηματικών, Μαθηματικού Λογισμικού και Ψηφιακής Τυπογραφίας].

Παρούτσας, Δ., [Ο ρόλος της οικογένειας στην αγωγή των παιδιών](#)
[Ιστοχώρος «Η Εκπαίδευση στο Δημοτικό Σχολείο»].

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα [Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας]:

[Σώματα Κειμένων - Ανθολόγιο Αττικής Πεζογραφίας](#)

[Υπερασπίζοντας τα δικαιώματα των ανηλίκων](#) [Ιστοχώρος του
Συνήγορου του Παιδιού].

Χαμουργκά, Ε. [«Θανατική ποινή: η εσχάτη των ποινών – Επιχειρήματα υπέρ και
κατά αυτής»](#) [πηγή: “Curia. gr” – Νομική Επικαιρότητα].

[«Τα δικαιώματά σου»](#) [πηγή: “About Youth” – Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής
Ασφάλισης & Πρόνοιας – Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ)].-

UNICEF: [Το πλήρες κείμενο της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού](#)
[Ελληνική Εθνική Επιτροπή UNICEF]

Διδακτική πορεία / στάδια /φάσεις

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Πριν από την υλοποίηση του σεναρίου αφιερώθηκε μία διδακτική ώρα για την ενημέρωση των μαθητών σχετικά με τη δραστηριότητα που θα ακολουθούσε, τον τρόπο εργασίας και τις υποχρεώσεις τους. Επειδή γνώριζαν ήδη το Edmodo, γράφτηκαν στην τάξη που δημιουργήθηκε ειδικά για το συγκεκριμένο μάθημα και περιηγήθηκαν, προκειμένου να βρουν τις ομάδες και τα Φύλλα Εργασίας. Οι δεκαέξι μαθητές του τμήματος χωρίστηκαν από την καθηγήτρια σε τέσσερις ομάδες μεικτών ικανοτήτων.

Α΄ Φάση

2 δώρα στο εργαστήριο πληροφορικής και 1 ώρα σε αίθουσα με εξοπλισμό προβολής.

Επειδή η εφαρμογή του σεναρίου έγινε στη μέση της σχολικής χρονιάς, το κείμενο του σχολικού βιβλίου ήταν ήδη διδαγμένο. Έτσι αφιερώθηκε λίγος χρόνος, για να ξαναθυμηθούν οι μαθητές το περιεχόμενό του και να προχωρήσουν στις δραστηριότητες των Φύλλων Εργασίας. Σύμφωνα με τις οδηγίες του [1ου Φύλλου Εργασίας](#) αναζήτησαν τα πρόσωπα της ιστορίας και τα συνέδεσαν με τις ενέργειές τους. Αυτή η άσκηση οπτικοποιήθηκε με τη χρήση του εννοιολογικού χάρτη [Text2MindMap](#). Λόγω της πίεσης του χρόνου, δημιουργήθηκε από την καθηγήτρια στον διαδραστικό πίνακα ένας εννοιολογικός χάρτης με τη συμμετοχή όλων των μαθητών. Η αναζήτηση του νοήματος συνεχίστηκε με εντοπισμό της δικανικής φρασεολογίας του κειμένου και απόπειρα ερμηνείας της με τη βοήθεια και του Λεξικού Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας των [Liddell & Scott](#). Στη συνέχεια, σε αρχείο της προτίμησής τους κατέγραψαν το νόημα του κειμένου. Η λεξιλογική καταγραφή και το αρχείο με την απόδοση του νοήματος παρουσιάστηκαν στην ολομέλεια και οι ομάδες τα αξιολόγησαν με βάση την ορθότητα και την πληρότητα του περιεχομένου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ακολούθησε διαφοροποιημένη δραστηριότητα για κάθε ομάδα (2ο Φύλλο Εργασίας) με κοινό καθήκον να ετοιμάσουν παρουσίαση με την οποία θα ενημερώνουν τις υπόλοιπες ομάδες για τα συμπεράσματα της εργασίας τους.

Η πρώτη ομάδα ([Οι ιστορικοί](#)) ανέλαβε να συγκεντρώσει πληροφορίες για τα βασικά χαρακτηριστικά της κοινωνίας της ελληνορωμαϊκής εποχής και προσπάθησε να εντοπίσει κάποια από αυτά στο διδαγμένο κείμενο. Για τον σκοπό αυτό αξιοποίησε επιλεγμένο υλικό από την *Αρχαία Ελληνική Γραμματολογία* του Φάνη Κακριδή, κεφάλαια [5.2. Κοινωνία](#) και [5.6. Επιλεγόμενα στην Ελληνορωμαϊκή εποχή...](#) στις Ψηφίδες της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα.

Η δεύτερη ομάδα ([Οι φιλόλογοι](#)) κλήθηκε να ενημερώσει τους υπόλοιπους συμμαθητές για τους πεζογράφους της ελληνορωμαϊκής εποχής και το περιεχόμενο του έργου τους. Αναζήτησαν το κοινό στοιχείο που χαρακτηρίζει τη γραμματεία της εποχής σε συγκεκριμένα κεφάλαια της *Αρχαίας Ελληνικής Γραμματολογία* του Φάνη Κακριδή για τους [πεζογράφους](#) της ελληνορωμαϊκής εποχής και για τον [Πλούταρχο](#).

Αποστολή της τρίτης ομάδας ([Οι βιογράφοι](#)) ήταν η ενημέρωση της ολομέλειας σχετικά με τον Αιλιανό Κλαύδιο και το έργο του «Ποικίλη Ιστορία», καθώς και η ανάδειξη των βασικών χαρακτηριστικών του έργου του που εντοπίζονται στο διδαγμένο κείμενο. Αξιοποιήθηκε υλικό από τη [Βικιπαίδεια](#), το [Ψηφιακό Σχολείο](#) και την [Ανέμη](#).

Η τέταρτη ομάδα ([Οι κοινωνιολόγοι](#)) εστίασε στο περιεχόμενο του κειμένου και προσπάθησε να ερμηνεύσει την ενέργεια του πατέρα και παράλληλα να εντοπίσει το ελκυστικό στοιχείο μιας τέτοιας ιστορίας για τους αναγνώστες. Για τον σκοπό αυτό μελέτησε το απόσπασμα από το έργο του Ξενοφώντα «[Κύρου Παιδεία](#)» 1.2.3–1.2.8 σχετικά με την αγωγή των Περσών και την πλήρη απάντηση του πατέρα, όπως παρατίθεται στο [Βιβλίο του εκπαιδευτικού](#) (σελ. 19).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Την επόμενη διδακτική ώρα οι μαθητές παρουσίασαν τις εργασίες τους και αξιολογήθηκαν από τους συμμαθητές τους με κριτήρια την επάρκεια και τη σαφήνεια των πληροφοριών και την πολυτροπικότητα της παρουσίασης.

Β' Φάση

2 ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής, 1 ώρα σε αίθουσα με εξοπλισμό προβολής

Στη φάση αυτή οι μαθητές προσέγγισαν το κείμενο μέσα από το πρίσμα της σύγχρονης εποχής. Με το 3ο Φύλλο Εργασίας ανέλαβαν συγκεκριμένες αποστολές. Η ομάδα των [Οικογενειακών Συμβούλων](#) διερεύνησε τον ρόλο των γονέων στην ηθική διαμόρφωση και στη διασφάλιση των δικαιωμάτων των παιδιών τους. Η ομάδα των [Ποινολόγων](#) κατέγραψε την επιχειρηματολογία σχετικά με τους στόχους που μπορεί να επιδιώκει κάθε τιμωρία και για την αποτελεσματικότητα της θανατικής ποινής. Οι [Κοινωνιολόγοι](#) συγκέντρωσαν πληροφορίες για τη λειτουργία οργανισμών που προστατεύουν τα δικαιώματα των ανθρώπων και, τέλος, οι [Ανθρωπιστές](#) ανέδειξαν τα σημαντικότερα κατά την άποψή τους ανθρώπινα δικαιώματα. Στη διάρκεια της άσκησης, οι μαθητές κρατούσαν σημειώσεις με τα συμπεράσματά τους, για να τις αξιοποιήσουν στη συνέχεια. Σε κάθε ομάδα δόθηκαν σχετικές πηγές, χωρίς να είναι δεσμευτικές:

- Για τους Οικογενειακούς Συμβούλους κείμενα με τις θέσεις της [παιδαγωγικής](#), της [ψυχολογίας](#) και της [πολιτικής](#).
- Για τους Ποινολόγους μια κριτική βιβλίου του [Τσέζαρε Μπεκαρία](#) , ένα δοκίμιο με [νομική επιχειρηματολογία](#) και ένα άρθρο [κοινωνικού προβληματισμού](#) (το κείμενο Η έννοια της ποινής: Σωφρονισμός -παραδειγματισμός - θανατική «ποινή»).
- Για τους Κοινωνιολόγους οι ιστοσελίδες του [Συνήγορου του παιδιού](#) και του [Δικτύου για την πρόληψη και καταπολέμηση της σωματικής τιμωρίας στα παιδιά](#).
- Για τους Ανθρωπιστές οι ιστοσελίδες της [Unicef](#) και της οργάνωσης [ΕΝΩΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ](#).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ακολούθησε ανασχηματισμός των ομάδων, έτσι ώστε κάθε νέα ομάδα να περιλαμβάνει τουλάχιστον ένα μέλος από κάθε προηγούμενη ομάδα. Με τον τρόπο αυτό επιδιώχθηκε στην τελευταία δραστηριότητα να αξιοποιηθεί όλη η προηγούμενη εμπειρία. Στο στάδιο αυτό, οι μαθητές ήρθαν αντιμέτωποι με (υποθετικά) κρούσματα γονικής αυθαιρεσίας και κλήθηκαν να αναλάβουν δράση συντάσσοντας σχετικές επιστολές, υποδυόμενοι ρόλους: Η πρώτη ομάδα ως παιδί-θύμα ζητά βοήθεια από κάποιον αρμόδιο φορέα. Η δεύτερη ομάδα λειτουργεί ως απλός πολίτης που απευθύνεται στο Συνήγορο του παιδιού, για να καταγγείλει κάποιο περιστατικό. Η τρίτη ομάδα αποτελεί μέλος κάποιας εθελοντικής οργάνωσης για την προστασία του παιδιού και απευθύνεται στον πατέρα του παιδιού, για να τον βοηθήσει να καταλάβει το λάθος του, ενώ η τέταρτη ομάδα ως μέλος κάποιας εθελοντικής οργάνωσης για την προστασία του παιδιού απευθύνεται στον βασιλιά/ ανώτατο δικαστή, για να διαμαρτυρηθεί για την προοπτική θανάτωσης του παιδιού.

Η εργασία ολοκληρώθηκε με την παρουσίαση/ ανάγνωση των τεσσάρων επιστολών στην ολομέλεια και τον σχολιασμό τους από τους υπόλοιπους μαθητές. Ακολούθησε συζήτηση - αποτίμηση όλου του σεναρίου, και ως προς την επίτευξη των στόχων που τέθηκαν και το όφελος που αποκόμισαν οι μαθητές και ως προς τη μεθοδολογία. Η αξιολόγηση των μαθητών από την καθηγήτρια εστίασε στο βαθμό αξιοποίησης του υλικού όλων των εργασιών και στη συμμετοχή καθενός στις ομαδικές διεργασίες.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (κοινό για όλες τις ομάδες)

ΑΣΚΗΣΗ 1. Μελετήστε το κείμενο της Ενότητας 1 [Πατρική Δικαιοσύνη](#). Εντοπίστε τα πρόσωπα της ιστορίας. Σε ένα λογισμικό εννοιολογικού χάρτη συνδέστε κάθε πρόσωπο (υποκείμενο) με τις ενέργειές του (ρηματικός τύπος και αντικείμενο) ή με τα χαρακτηριστικά του (ρηματικός τύπος και κατηγορούμενο). Επιλέξτε ίδιο χρώμα για ίδιους συντακτικούς όρους.

Εάν δε γνωρίζετε κάποιο λογισμικό εννοιολογικού χάρτη μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το [Text2MindMap](#)

ΑΣΚΗΣΗ 2. Με τη βοήθεια των γλωσσικών σχόλιων του βιβλίου εντοπίστε στο κείμενο λέξεις και φράσεις που έχουν σχέση με θέματα δικαιοσύνης (δικανική φρασεολογία). Καταγράψτε τες σε ένα αρχείο κειμένου και προσπαθήστε να τις αποδώσετε στα νέα ελληνικά.

Εάν χρειαστείτε βοήθεια για την ερμηνεία λέξεων του αρχαίου κειμένου, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το Λεξικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας των [Liddell & Scott](#)

ΑΣΚΗΣΗ 3. Σε ένα αρχείο της επιλογής σας να αποδώσετε το νόημα του κειμένου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

2ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: 1η ομάδα – ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ

1. Επισκεφτείτε τις Ψηφίδες στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα και συγκεντρώστε από την *Αρχαία Ελληνική Γραμματολογία* του Φ. Κακριδή πληροφορίες για την ελληνορωμαϊκή εποχή, κατά την οποία γράφτηκε η «Πουκίλη Ιστορία» του Αιλιανού Κλαύδιου. Εντοπίστε κάποια χαρακτηριστικά της εποχής αυτής στο απόσπασμα του σχολικού βιβλίου και ετοιμάστε μια παρουσίαση με την οποία θα ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για τα αποτελέσματα της εργασίας σας.

- [Αρχαία ελληνική Γραμματεία - Κοινωνία](#)
- [Αρχαία Ελληνική Γραμματεία – Επιλεγόμενα στην ελληνορωμαϊκή εποχή](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

2ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: 2η ομάδα – ΟΙ ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ

1. Επισκεφτείτε τις Ψηφίδες στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα και συγκεντρώστε από την *Αρχαία Ελληνική Γραμματολογία* του Φ. Κακριδή πληροφορίες για τους πεζογράφους της ελληνορωμαϊκής εποχής και το περιεχόμενο του έργου τους. Εντοπίστε το κοινό στοιχείο που χαρακτηρίζει τη γραμματεία της εποχής και ετοιμάστε μια παρουσίαση με την οποία θα ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για τα αποτελέσματα της εργασίας σας.

- [Πεζογράφοι της ελληνορωμαϊκής εποχής](#)
- [Πλούταρχος](#)

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: 3η ομάδα – ΟΙ ΒΙΟΓΡΑΦΟΙ

1. Επισκεφτείτε τις παρακάτω ιστοσελίδες και συγκεντρώστε πληροφορίες για τον συγγραφέα Αιλιανό Κλαύδιο και την «Ποικίλη Ιστορία» του. Εντοπίστε τα βασικά χαρακτηριστικά του έργου στο απόσπασμα του σχολικού βιβλίου και ετοιμάστε μια παρουσίαση με την οποία θα ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για τα αποτελέσματα της εργασίας σας.

- [Βικιπαίδεια](#)
- [Ψηφιακό σχολείο](#)
- [Ανέμη](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

2ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: 4η ομάδα – ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ

1. Πώς κρίνετε το επιχείρημα του πατέρα σχετικά με την απόφασή του να οδηγήσει το γιο του σε θάνατο; Για ποιον λόγο πιστεύετε ότι μια τέτοια ιστορία ήταν ελκυστική για το κοινό της εποχής εκείνης; Ετοιμάστε μια παρουσίαση με την οποία θα ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για τις απόψεις και την επιχειρηματολογία σας. Πριν απαντήσετε:

α) Λάβετε υπόψη σας πως ο πατέρας είναι Μάρδος ως προς την καταγωγή, δηλαδή ανήκει σε μια από τις εθνότητες που συγκροτούν την Περσική αυτοκρατορία, επομένως έχει συγκεκριμένες αντιλήψεις για τη διαπαιδαγώγηση και τη συμπεριφορά των νέων, τις οποίες μπορείτε να μελετήσετε στο παρακάτω [απόσπασμα](#) από το έργο του Ξενοφώντα «Κύρου Παιδεία» στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα

β) Διαβάστε την απάντηση του πατέρα στο πλήρες κείμενο (το σχολικό βιβλίο παραθέτει το σχετικό απόσπασμα συντομευμένο), όπως παρατίθεται στο [Βιβλίο του εκπαιδευτικού](#) (σελ. 19).

Εάν χρειαστείτε βοήθεια για την ερμηνεία λέξεων του αρχαίου κειμένου, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το Λεξικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας των [Liddell & Scott](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

3ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: 1η ΟΜΑΔΑ: ΟΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

1. Αποστολή της ομάδας σας είναι να ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για τον ρόλο των γονέων στην ηθική διαμόρφωση και στη διασφάλιση των δικαιωμάτων των παιδιών τους. Αναζητήστε σχετικό υλικό με τις κατάλληλες λέξεις - κλειδιά ή αξιοποιείτε τις πληροφορίες στα κείμενα με τις θέσεις της [παιδαγωγικής](#), της [ψυχολογίας](#) και της [πολιτικής](#) που σας προτείνονται.
2. Ετοιμάστε ένα αρχείο της επιλογής σας όπου θα συγκεντρώσετε τα συμπεράσματα της εργασίας σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

3ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: 2η ΟΜΑΔΑ: ΟΙ ΠΟΙΝΙΚΟΛΟΓΟΙ

1. Αποστολή της ομάδας σας είναι να ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για τους στόχους που μπορεί να επιδιώκονται με κάθε τιμωρία και για την αποτελεσματικότητα της θανατικής ποινής. Αναζητήστε σχετικό υλικό με τις κατάλληλες λέξεις - κλειδιά ή αξιοποιείστε τις πληροφορίες που υπάρχουν στους παρακάτω υπερσυνδέσμους: κριτική βιβλίου του [Τσέζαρε Μπεκαρία](#), [νομική επιχειρηματολογία](#) και [κοινωνικός προβληματισμός](#) (επιλέξτε το κείμενο «Η έννοια της ποινής: Σωφρονισμός -παραδειγματισμός - θανατική «ποινή»»).
2. Ετοιμάστε ένα αρχείο της επιλογής σας όπου θα συγκεντρώσετε τα συμπεράσματα της εργασίας σας.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: 3η ΟΜΑΔΑ: ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ

1. Αποστολή της ομάδας σας είναι να ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για τη λειτουργία οργανισμών που προστατεύουν τα δικαιώματα των ανθρώπων. Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του [Συνήγορου του παιδιού](#) και του [Δικτύου για την πρόληψη και καταπολέμηση της σωματικής τιμωρίας στα παιδιά](#) και συγκεντρώστε πληροφορίες για τη δράση τους.
2. Ετοιμάστε ένα αρχείο της επιλογής σας όπου θα συγκεντρώσετε τα συμπεράσματα της εργασίας σας.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: 4η ΟΜΑΔΑ: ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΕΣ

1. Αποστολή της ομάδας σας είναι να ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για τα σημαντικότερα κατά την άποψή σας ανθρώπινα δικαιώματα. Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα της [Unicef](#) και της οργάνωσης [ΕΝΩΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ](#) και συγκεντρώστε τις αντίστοιχες πληροφορίες.
2. Ετοιμάστε ένα αρχείο της επιλογής σας όπου θα συγκεντρώσετε τα συμπεράσματα της εργασίας σας.

4ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: 1η ΟΜΑΔΑ: Από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα αρκετά παιδιά γίνονται θύματα της αυθαιρεσίας των γονιών τους. Υποθέστε ότι είστε στη θέση του παιδιού της ιστορίας μας και αποφασίζετε να ζητήσετε βοήθεια από κάποιον αρμόδιο φορέα. Συντάξτε τη σχετική επιστολή.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

4ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: 2η ΟΜΑΔΑ: Από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα αρκετά παιδιά γίνονται θύματα της αυθαιρεσίας των γονιών τους. Υποθέστε ότι ενημερωθήκατε για κάποιο παρόμοιο περιστατικό στην περιοχή σας και αποφασίζετε να ενημερώσετε τον Συνήγορο του παιδιού, προκειμένου να το προστατέψετε. Συντάξτε τη σχετική επιστολή.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

4ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: 3η ΟΜΑΔΑ: Από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα αρκετά παιδιά γίνονται θύματα της αυθαιρεσίας των γονιών τους. Υποθέστε ότι ενημερωθήκατε για κάποιο παρόμοιο περιστατικό και αποφασίζετε ως μέλη κάποιας εθελοντικής οργάνωσης για την προστασία του παιδιού να απευθυνθείτε στον πατέρα του παιδιού, για να τον βοηθήσετε να καταλάβει το λάθος του. Συντάξτε τη σχετική επιστολή.

4ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: 4η ΟΜΑΔΑ: Από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα αρκετά παιδιά γίνονται θύματα της αυθαιρεσίας των γονιών τους. Υποθέστε ότι ενημερωθήκατε για κάποιο παρόμοιο περιστατικό και αποφασίζετε ως μέλη κάποιας εθελοντικής οργάνωσης για την προστασία του παιδιού να απευθυνθείτε στον βασιλιά/ ανώτατο δικαστή, για να διαμαρτυρηθείτε για την προοπτική θανάτωσης του παιδιού. Συντάξτε τη σχετική επιστολή.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να τροποποιήσει το συγκεκριμένο σενάριο με βάση τα ενδιαφέροντα της τάξης του. Μια εκδοχή θα μπορούσε να είναι η παράλειψη της εναλλακτικής ανάγνωσης του κειμένου (Β΄ Φάση) και ο εμπλουτισμός των εργασιών της Α΄ Φάσης με δραστηριότητες αναζήτησης ποιών στην αρχαιότητα. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να αξιοποιηθεί και η άσκηση του 3ου Φύλλου Εργασίας που αφορά τους Ποινικολόγους. Μια άλλη εκδοχή, επίσης, θα μπορούσε να εστιάσει το ενδιαφέρον στην ανάδειξη της τυπολογίας των ιστοριών του Αιλιανού ή και άλλων συγχρόνων του μέσα από τη μελέτη επιλεγμένων αποσπασμάτων του έργου τους.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο εφαρμόστηκε σε ένα τμήμα με μαθητές πολύ χαμηλών επιδόσεων στη συντριπτική πλειοψηφία, καθώς μόνο πέντε στους δεκαέξι είχαν βαθμό προαγωγής από την προηγούμενη τάξη τουλάχιστον «Καλά». Ο παράγοντας αυτός ήταν πολύ καθοριστικός για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων, αν και οι μαθητές έδειξαν ενθουσιασμένοι και με την ιδέα της ομαδικής εργασίας και με την αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων και πηγών, όπου επίσης δυσκολεύτηκαν πάρα πολύ, μια και το μόνο που γνώριζαν ήταν η πληκτρολόγηση σε αρχείο κειμένου.

Έτσι, λοιπόν, το σενάριο, αν και εφαρμόστηκε στο σύνολό του, σε κάποια σημεία τροποποιήθηκε ανάλογα με την πορεία των δραστηριοτήτων. Κατ' αρχάς, ενώ το αρχικό προέβλεπε πέντε διδακτικές ώρες, για την υλοποίησή του απαιτήθηκαν τελικά εννέα ώρες. Αντίστοιχα, αν και προβλεπόταν και εργασία στο σπίτι, ώστε να αξιοποιηθούν τα κοινόχρηστα έγγραφα, επιλέχθηκε τελικά να ολοκληρωθεί η εργασία αποκλειστικά στο σχολείο, καθώς ήταν αμφίβολο αν θα ασχολούνταν μόνοι τους. Επίσης, ο εννοιολογικός χάρτης έγινε από την καθηγήτρια με τη συμμετοχή των μαθητών, καθώς δεν μπορούσαν να καταλάβουν πώς ακριβώς σχεδιάζεται. Πάντως, όταν τον είδαν συμπληρωμένο ενθουσιάστηκαν. Στις υπόλοιπες ασκήσεις

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

χρειάστηκαν επιπλέον προφορικές οδηγίες σχετικά με το τι ακριβώς πρέπει να κάνουν, αλλά ακόμη κι έτσι στο 2ο Φύλλο Εργασίας μόνο οι Ιστορικοί ετοίμασαν μια μικρή εργασία. Οι Φιλολόγοι και οι Κοινωνιολόγοι ανακοίνωσαν προφορικά λίγες πληροφορίες, ενώ οι Βιογράφοι αντέγραψαν πλήρως το σχετικό λήμμα από τη Βικιπαίδεια και συμπλήρωσαν μόνο τα ονόματά τους. Ωστόσο, στη συζήτηση που έγινε, όλες οι ομάδες είχαν κάτι σχετικό να αναφέρουν, γιατί τα παιδιά ασχολήθηκαν με το ψηφιακό υλικό που τους δόθηκε.

Το 3ο Φύλλο Εργασίας, που αναφέρεται στον σύγχρονο προβληματισμό, τους παρακίνησε περισσότερο, αν και οι άλλες τρεις ομάδες παραπονέθηκαν που δεν είχαν να δουν βίντεο, όπως η ομάδα των Ανθρωπιστών. Η τελική εργασία με την ανάληψη ενός ρόλου τους φάνηκε πολύ ενδιαφέρουσα και όλες οι ομάδες ετοίμασαν την επιστολή που ανέλαβαν, στο μέτρο των δυνατοτήτων τους. Ωστόσο, λόγω εργασιών στο τοπικό δίκτυο τις αντίστοιχες ημέρες δεν υπήρχε ηλεκτρικό ρεύμα στο σχολείο, οπότε οι επιστολές παρέμειναν χειρόγραφες και αναρτήθηκαν στα τεκμήρια σκαναρισμένες.

Στην τελική συζήτηση - απολογισμό του μαθήματος τα παιδιά έδειξαν ζωνφό ενδιαφέρον για το γεγονός ότι ακόμη και σήμερα στη δική μας κοινωνία υπάρχουν παιδιά που κινδυνεύουν από την ίδια την οικογένειά τους. Θεώρησαν, επίσης, πολύ χρήσιμο να γνωρίζουν ότι υπάρχουν υπηρεσίες που υποστηρίζουν και προστατεύουν τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Τέλος, εκφράστηκαν πολύ θετικά για τη μεθοδολογία της διδασκαλίας και υποστήριξαν την ανάγκη να αναμορφωθεί η εκπαιδευτική διαδικασία.

Μετά από όλα αυτά κρίνεται πως ορισμένοι από τους γνωστικούς στόχους του σεναρίου, δεδομένων των συνθηκών, επιτεύχθηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό, ενώ μικρότερος βαθμός επιτυχίας εντοπίζεται στους στόχους που σχετίζονται με τεχνολογικές δεξιότητες. Ωστόσο, καλό είναι να σημειωθεί πως οι εργασίες του 2ου Φύλλου Εργασίας είναι αρκετά απαιτητικές και απευθύνονται σε μαθητές με καλές

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

έως πολύ καλές επιδόσεις. Ο εκπαιδευτικός, λοιπόν, που θα εφαρμόσει στο μέλλον το συγκεκριμένο σενάριο θα πρέπει να το λάβει υπόψη του και να το τροποποιήσει σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά της τάξης του.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιγκότσκι, Λ. 2008. *Σκέψη και Γλώσσα*. Μτφρ. Μ. & Α. Ρόδη. Αθήνα: Γνώση.

Foulin, j. & S. Mouchon. 2002. *Εκπαιδευτική Ψυχολογία*. Μτφρ. Μ. Φανιουδάκη. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Kalantzis, M. & B.Cope. 2008. *Οι Αρχές της Μάθησης Μέσω Σχεδιασμού*.
<http://neamathisi.com/learning-by-design/lbyd-principles/> [19/10/2013]

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ιδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf

Μαρωνίτης, Δ. Ν. 2010. «Προοίμια Ιστοριογραφίας: Ένα υπόδειγμα διδασκαλίας χωρίς μετάφραση». Στο *Ενδογλωσσική Μετάφραση*, επιμ. Δ. Ν. Μαρωνίτης. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/education/translation/support_practice/page_000.html [19/10/2013].

Παπαγιαννόπουλος, Ι. 1935. *Εκλογαί εκ της Βιβλιοθήκης του Απολλοδώρου και της Ποικίλης Ιστορίας του Αιλιανού*: Μετά ερμηνευτικών σημειώσεων διά την πρώτην τάξιν των Γυμνασίων, Πρακτ. Λυκείων και Ημιγυμνασίων. Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Δημητράκου.

http://anemi.lib.uoc.gr/php/pdf_pager.php?rec=/metadata/4/d/6/metadata-

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

90pnhlnu6c2j6m6pnnrm23gdo5_1305798122.tkl&do=93029_w.pdf&lang=el&pagestart=1&width=841&height=595&maxpage=39 [19/10/2013]

Ράπτης, Α. & Α. Ράπτη. 2004. *Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορίας: Α' Τόμος. Συνολική προσέγγιση*. Αθήνα: Α. Ράπτη.

Τοντόροφ, Τ. 1989. *Ποιητική*. Μτφρ. Α. Καστρινάκη. Αθήνα: Γνώση.